

РАЗВОЈ НАУТИЧКОГ ТУРИЗМА НА ДУНАВУ У РУРАЛНИМ НАСЕЉИМА
-СТУДИЈА СЛУЧАЈА БАЧКО НОВО СЕЛО-

DEVELOPMENT OF NAUTICAL TOURISM ON THE DANUBE IN RURAL
SETTLEMENTS -CASE STUDY BAČKO NOVO SELO-

Јелена Којић, Факултет техничких наука, Нови Сад

Област – АРХИТЕКТУРА

Кратак садржај - На основу Студије мреже марина на Дунаву одабрана је локације Бачког Новог Села, у Општини Бач, као потенцијално мјесто изградње целог комплекса са свим неопходним садржајима потребним за развој наутичког туризма. Циљ планиране интервенције је развој Бачког Новог Села и Општине Бач као туристичког мјеста и формирање јасног бренда који би постао идентитет овог насеља. Кориштењем савремених принципа пројектовања, одрживости, употребом еко материјала, поштовањем природних и културних вриједности насеља, настојало се оживјети Бачко Ново Село.

Abstract - Based on the Study of Marine Network on Danube, Bačko Novo Selo in the municipality of Bač was selected as a location for building a complex with necessary programs needed for the development of nautical tourism. Aim of the planned intervention is development of Bačko Novo Selo and the municipality Bač as a tourist place and creation of a brand that would reconstruct the identity of this place. By combining modern design principles, sustainability and eco materials, and respecting natural and cultural values, this intervention aims to revive Bačko Novo Selo.

Кључне речи: Наутички туризам, Дунав, рурална насеља, одрживи развој, бренд града.

1. УВОД

Задатак овог рада је развој наутичког туризма у руралним насељима који треба да пружи и открије нове садржаје, предјеле, културу и историју различитих народа који живе на току Дунава.

Због великих природних и културних богатстава Дунава покренут је међународни пројекат који носи назив "Danub". Главни циљ овог пројекта је изградња регионалне културне мреже кроз седам земаља: Аустрију, Словачку, Мађарску, Хватску, Србију, Руминију и Бугарску.

Оваквим пројектом омогућила би се боља повезаност свих претходно наведених држава са циљем развоја наутичког туризма.

НАПОМЕНА:

Овај рад проистекао је из мастер рада чији ментор је био др Дарко Реба.

Предмет истраживања овог мастер рада је брендирање ријеке Дунав на територији Војводине, тачније од уласка у Републику Србију до Сремских Карловаца. Овим истраживањем биће обухваћени недостаци и потенцијали овог подручја, са циљем промовисања значаја као и сагледавање потенцијала општине Бач. Акценат ће бити стављен на Бачко Ново Село која има директан излаз на Дунав као и на многобројне историјске споменике и природна богатства овог подручја која нису довољно промовисана.

Циљ је подстакнути кроз едукацију и мотивисање развој руралних подручја у Србији са аспекта туризма, економије и спорта. Анализама предности и недостатака као и проблема које Србија има у овој области добили би потенцијалне могућности за њихова рјешења. Оваквим анализама допринијело би се јачању атрактивних локација које би биле интересантне туристима, затим инвеститорима како домаћих тако и страних компанија. Све ово би допринијело економском развоју овог подручја као и стварању нове туристичке понуде унутар земље.

2. НАУТИКА И НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ

Наутика је појам који се односи на скуп практичних и теоријских знања чланова посаде са циљем да пловидба буде успијешна и сигурна. Са друге стране наутички туризам је пловидба и боравак туриста (наутичара) на пловним објектима (јактама, бродима...), као и боравак у лукама наутичког туризма ради рекреације и одмора.

Општа веза између наутике и наутичког туризма прије свега подразумејева скуп дјелатности, вјештина, друштвених односа на води или у вези са водом.

У посљедњих десет година интересовање за овај облик туризма је у порасту и у Европи, гдје је већина пловних ријека искориштена за развој наутичког туризма. Наутички туризам мирних вода обухвата пловидбу ријекама и језерима, који осим пловидбе укључује и кориштење свих објеката наутичке инфраструктуре и свих услуга везаних за туризам (марина, пристаништа, везова, смјештаја, исхране, забаве, културе).

3.1 Наутички Туризам У Војводини

Војводина представља подручје чија је основна карактеристика мултинационалност и мултикултуралност што овом подручју даје већи предуслов за привредни и друштвени развој. Предност Војводине у односу на остале мање средине у свијету лежи управо у великом броју различитости која може да се пружи као туристичка понуда. Пловни потенцијал Војводине се одликује низом резервата природе, археолошких налазишта из древних епоха и система фортификација из Средњег вијека.

Различита гастрономска понуда (традиционална храна, свјежа риба, вина) и манифестације могу да заузму високо мјесто у туристичкој понуди у региону. Велики потенцијал са једне стране док се са друге стране јасно сагледава његова неискориштеност и неразвијеност јер се годинама уназад развој наутичког туризма углавном заснивао на индивидуалним иницијативама појединаца као што су угоститељи и наутички клубови.

Како би овај облик туризма оживио и достигао већи ниво потребно је укључивање свих туристичких субјеката у мрежу партнерства, која би уз кординирану комуникацију и добру маркетинг стратегију учинила наутички туризам у Војводини примамљивим и занимљивим туристима из читавог свијета

3.2. Дунав на територији Србије

Дунав омогућава везу Србије са највећим центрима Европе, Бечом и Будимпештом а поред тога представља и везу са земљама Западне Европе, односно Румунијом и Бугарском. Дунав цијелим својим током кроз Србију нуди различите панорамске видике, мјеста богата културно-историјским наслеђем, гастрономијом као и другим садржајима што погодује развоју наутичког туризма.

Пошто Дунав има директну везу са свјетским морима то практично значи да је доступан туристичким пловилима из читавог свијета. Остваривањем сарадње Србије са подунавским државама може се очекивати знатно интензивнији саобраћај јахти и чамаца а поред тога ствара се и могућност за формирање бродске туристичке линије. Дио Дунава који протиче кроз Србију може се подијелити у четири дијела:

- Војвођанска равница
- Београд-Ђердап
- Ђердапска клисура
- Кладово-Ушће Тимока

3.3 Студија мреже marina на Дунаву

За потребе НТД (Наутички туризам на Дунаву) пројекта урађена је Студија мреже marina на Дунаву, која се бави анализирањем стратешки не искоришћених потенцијала.

Студијом је обухваћено 16 општина које излазе на Дунав једним својим дијелом, у оквиру којих је утврђено 56 потенцијалних локација од којих је 13 означено као примарне.

Примарне локације за развој су: Нови Сад (зимовник), Сремски Карловци, Апатин, Канал Богојево, Велики

Канал, Бачко Ново Село, Тиквара, Беочин, Стари Сланкамен, Стари Бановићи, Ушће Тамиша, Ковин (зимовник) и Стара Паланка.

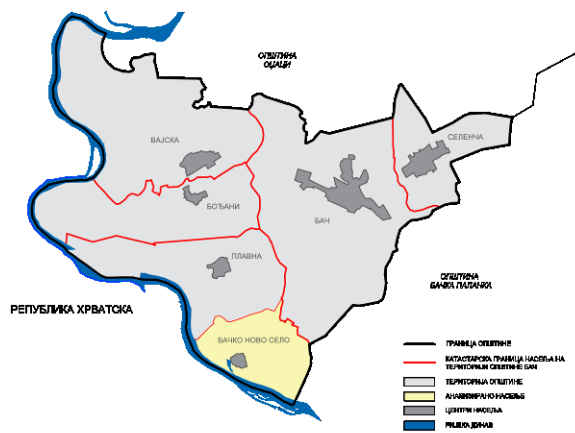
У студији, локације су обрађене са становишта положаја, приступа, степена изграђеност инфраструктуре и комуналне опремљености, као о погодности и ограничености за изградњу marine. Такође, предложена је категоризација будућих marina, која подразумева техничку опремљеност привеза, мјеста за чување пловних објеката, сервисне услуге, ресторани, бензинске пумпе и чуварске службе.

4. ОПШТИНА БАЧ И БАЧКО НОВО СЕЛО

Од давних времена Бач као насеље био је познат многим императорима, који су долазили у њега. Бројни археолошки локалитети свједоче о човјекском присуству и коришћењу мочварног терена још прије осмог миленијума. У околини Бача налазе се заштићени специјални резервати природе, шумски екосистеми, станишта природних ријеткости гдје живе неке од најугроженијих врста.

Данас највећи проблем ове општине је одлазак великог броја становништва и све мањи природни прираштај. Старосна граница у општини се помијера јер млади углавном одлазе у веће центре у потрази за бољим запослењем и већим животним стандардом. Како би се природни прираштај повећао а и задржао што већи број младих потребно је увести низ мијера и програма.

4.1 Анализа постојећег стања Бачког Новог Села

Графички прилог бр.1: Положај Бачког Новог Села у односу на територију Општине Бач

Бачко Ново Село је насеље у Општини Бач у Јужнобачком округу. Према попису из 2011. године у њему је живјело 1 072 становника. Село се још спомиње у XVI вијеку у актима из времена турске владавине. До краја Првог свјетског рата Ново Бачко Село је било је њемачко село и звало се Neudorf an der Donau. Међународна бицикличка стаза ЕуроВело 6 пролази кроз општину Бач а самим тим и кроз Бачко Ново село, у дужини од 43км. Поред главне руте које се протеже поред Дунава, стаза обухвата и локалне путеве који су означени као бицикличке стазе и који воде до значајних мијеста у општини: Тврђаве

Бач, Манастира Бођани, Фрањевачког самостана и смјештајних објекта. Бачко Ново Село је једна од етапних станица *Међународне дунавске регате*.

4.1.1 Инфраструктура

Бачко Ново Село је насеље које припада групи сеоских насеља и инфраструктурно добро је опремљено и повезано са околним насељима. На 10 км од села налази се гранични прелаз са Републиком Хрватском.

4.1.2 Социолошки аспекти

Од образовних установа у селу се налазе основна школа и вртић. Школа је у потпуности инфраструктурно опремљена са новом физкултурном салом, која носи назив по познатом југословенском рвачу Рафику Мамишевићу-Баћи.

5. ПРОЈЕКТНО РЈЕШЕЊЕ - МЈЕРЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ

На основу претходно извршених анализа постојећег стања, општинских приједлога за интервенције у насељу, предложене су идејна рјешења за приобално подручје насеља Бачко Ново Село. Основни циљ ове интервенције је био да се ријеше многобројни недостаци унутар насеља, увођење нових садржаја за побољшање квалитета живота становника као и развој туризма који би допринијели развоју економије насеља али и довели до стварања препознатљивог брэнда ријеке Дунав.

Приликом увођења многобројних интервенција основана идеја је била очување здраве животне средине не само за становнике него и за туристе који би боравили на овом дијелу Дунава. Развој инфраструктуре, пјешачких и бициклистичких стаза које би биле основни начини повезивања садржаја је један од главних циљева ове интервенције. Посебан акценат се ставља на органски узгој хране која би се користила у исхрани свих смјештајних капацитета, чиме би се становници овог подручја активно укључили у мрежу активности која је планирана.

5.1 Увођење водених површина

Поред ријеке Дунав и рукавца уведене су нове водене површине и канали унутар анализираниог подручја, чији основни циљ је био повезивање цијелог овог подручја у јединствену цјелину а поред тога стварање и нових амбијената поред воде.

Уведене нове водене површине треба такође да постану нова мјеста социјализације и окупљања не само становника него и туриста који би боравили у овом насељу. На појединим дијеловима уведене водене површине моћи ће да се користе и за рекреацију и забаву на води. Водене површине треба да буду искориштене и за побољшање микроклиме јер она утиче на смањење температуре и повећање влажности што је изразито битно у току љетњих дана. Оваквим интервенцијама подигао би се ниво еколошке свијести и одрживости јер се становници на индиректан начин едукују за усвајање одрживог начина живота.

Илуст. 1. и 2: Приказ уређених површина поред воде

5.2 Пренамјена површина

Развој Бачког Новог Села као будућег туристичког мјеста условило је низ интервенција како би се омогућио приступ туристима различитих старосних доби. Због велике густине насељености, интервенције унутар самог централног језгра нису биле могуће. Јужни дио насеља уз рукавац ријеке Дунав кориштен је као простор за изградњу и унапријеђење постојећег стања. Интервенције обухватају ревитализацију приобалног подручја и његову трансформацију у рекреативну и пјешачку зону, формирање јавних простора који су приступачни свима и имају различите односе ка воденој површини.

Анализирано подручје некада се у свом већем дијелу налазило под шумом, коровом и мочварним земљиштем чија је уређеност била минимална и углавном од стране појединаца који живе у Бачком Новом Селу. Циљ је био задржати што већи број зелених површина и претворити их у јавне зелене просторе са стазама за шетање, трчање, бициклистичким стазама, угоститељским објектима и смјештајним капацитетима.

5.3 Увођење нових садржаја

Анализирани простор је намијењен становницима Бачког Новог Села, становницима околних насеља, туристима, наутичарима и спортистима. За све претходно наведене групе формиран су одговарајући садржаји са пратећим смјештајним капацитетима.

Уз новоформиране пјешачке и бициклистичке стазе предвиђени су смјештајни капацитети на води или земљи уз могућност изнајмљивања чамаца као смјештајних објеката, угоститељски објекти и монтажни објекти за вријеме одвијања одријеђених манифестација. Цијели комплекс спортских терена је формиран да се може користити за припреме спортиста за спортска такмичења а поред тога могуће је изнајмљивање и за рекреативно бављене спортом.

5.4 Марина

Марина је као простор посебне намјене пројектована је за потребе наутичког туризма, односно за пловне и прихватне објекте. У односу на планирано мјесто позиционирања, марине је измјештена у заштићену зону како би се могла користити и за чување пловних објеката током зимских мјесеци. Ова марина треба да пружи услуге веза, снадбијевања, чувања, одржавања и сервисирања пловила а поред тога треба да пружи услуге изнајмљивања пловних објеката.

Уз само марину планирана је изградња угоститељских објеката као и тржних центара који би омогућили нау-

тичарима и туристима снадбијевање са неопходним стварима.

5.5 Пејзажно уређење насеља

Зеленило има трајни позитивни ефекат на људе који бораве у што природнијем окружењу а поред тога доприносе до смањења стреса као и депресије које су све учесталије у данашњем друштву. Пројектовано рјешење се осврнуло на све претходно наведене чињенице и на основу тога у највећој мјери задржане су постојеће зелене површине. Биљни материјал производи кисеоник, одржава влажност ваздуха, снижава температуру и ствара хладовину, док са друге стране у комбинацији са елентима воде треба да представи главна мјеста за опуштање и одмор становништва и туриста.

У пројектованом рјешењу водило се рачуна да дрвеће које је задржано у току љетњих мјесеци служи као заштити од директног утицаја топлоте на унутрашње просторе објеката и да дјелимично спречи пролаз свјетлости.

За стабла која се налазе на поплочаним површинама обезбијеђена је адекватна заштита од различитих врста оштећења у виду металних решетки, које омогућавају биљци довољно свјетлости, топлоте и влаге а људима неометано кретање.

Слика 2: Кајак и кану клуб са околним смјештајним и угоститељским капацитетима, П 1:500

6. ЗАКЉУЧАК

На основу истраживања постојећег стања дошло се до низа предности и недостатака које ова локација пружа. Туристичка понуда града Бача је један од главних разлога зашто људи долазе у ову општину и ако је њен степен развијености на ниском нивоу. Овим пројектом одријеђене су стратегије развоја наугичког туризма на територије Бачког Новог Села.

Стратегија развоја Бачког Новог Села подразумијева изградњу и уређење рукавца Дунава на које село има директан излаз као и очување и заштиту природног и културног наслеђеја овог поднебља.

Потенцијал овог мјеста огледа се у развоју наугичког туризма, који ће обухватати изградњу марине, спортских терена као и смјештајних капацитета изграђених на земљи или на води.

Изградњом смјештајних капацитета на води омогућава се корисницима потпуно другачији доживљај природног окружења, гдје се на једном мјесту налази спој воде, природе и човјека и самим тим доприноси се стварању потпуно нове амбијенталне вриједности цијелог овог подручја.

Циљ је такође био стварање здраве средине за живот људи која неће бити подређена савременим технологијама, односно уређење простора са минималним интервенцијама које би поспијешиле живот људи као и довела до развоја наугичког туризма. Градови који су постали загађени и ужурбани треба да преставе потпуно супротност онога што би се налазило у Бачком Новом Селу.

Ново насеље поред Дунава треба да са новим садржајима чија је изградња планирана, у потпуности омогући становништву овог села али и околних насеља да испуне своје потребе. Рјешење би могло довести до развоја руралних насеља не само на територији општина Бач него и других општина које се налазе на току Дунава. Поред тога цјелокупно ово истраживање треба да помогне у едукацији људи који имају одређена интересовања за овакве облике туризма и не само то него треба да едукује и становништво овог насеља које обично није упућено у могућности и потенцијал ријеке Дунав.

7. ЛИТЕРАТУРА

- [1] Вукајлов Љиљана (2014), Увод у урбанизам, ФТН Издаваштво, Нови Сад.
- [2] Гејл Јан (2016), Градови за људе, Палго Центар Београд.
- [3] Гејл Јан, (1996), Public spaces-Public life, THE DANISH ARCHITECTURAL PRESS, Копенхаген.
- [4] Јовичић Добрица (2002), Менаџмент туристичких дестинација, Предузеће за железничку издавачко-новинарску делатност д.о.о., Београд.
- [5] Моутинхо Луиз (2005), Стратешки менаџмент у туризму, Масмедија, Загреб, Република Хрватска
- [6] Радовић Радовић, (2005), Форма града- Основе, теорија и пракса, Орион арт, Београд.
- [7] Уравић Д. Ј. (2005), Маркетинг агротуризма, Пула: Часопис департмана за географију, туризам и угоститељство.

Кратка биографија:

Јелена Којић рођена је у Бијељини 1994. године. Основне академске студије завршила је 2017. године на Факултету техничких наука у Новом Саду из области Архитектура и урбанизам. Исти године уписује Мастер академске студије, модул Архитектонско и урбанистичко пројектовање.